

In memoriam SISWO

Vroeger, heel lang geleden, werd het op de universiteiten belangrijk geacht om samen te werken. Vakgenoten in het hele land kwamen regelmatig bij elkaar om het vak te onderhouden en tot ontwikkeling te brengen. Er werden werkgroepen gevormd, congressen en discussiedagen georganiseerd, onderzoeksvoorstellen besproken en beoordeeld, tijdschriften opgericht. SISWO (Interuniversitair Instituut voor Sociaal-Wetenschappelijk Onderzoek) zorgde ervoor dat al deze activiteiten voor de sociale (of beter maatschappij)wetenschappen werden gefaciliteerd, al noemden ze dat toen anders. Geografen, planologen, economen, historici, sociologen, antropologen, politicologen, methodologen; het werkgebied was ruim en niet zo scherp afgebakend. Nieuwe initiatieven konden worden ondersteund, met name als een sturende kracht van SISWO daar veel werk van maakte. SISWO zorgde voor een administratieve basis, onderhoud van overlegstructuren, een plek om samen te komen en vaak ook verzorgde het verslagen en nieuwsbrieven.

Ergens eind 1978 is op een bijeenkomst van de methodologenclub het voorstel gedaan om een nieuwe werkgroep op te richten voor kwalitatief onderzoek in de sociale wetenschappen. De voorloper van KWALON was geboren! Deze jonge loot aan de methodologieboom groeide gestadig in het licht van de interpretatieve benaderingen, die in de zeventiger jaren een doorbraak doormaakten. Subgroepen voor stadsetnografie, conversatieanalyse, etnomethodologie en symbolisch interactionisme kwamen jaarlijks vele malen bijeen. Het geheel werd bijgehouden door een bestuur, dat in die eerste jaren vanuit SISWO zeer effectief werd ondersteund door Guus Gijswijt, die na enkele jaren werd opgevolgd door Henk Kleijer. Er kwamen algemene studiedagen, er werden nieuwsbrieven ingesteld, er kwamen bundels uit, allemaal ondersteund vanuit het landelijke instituut SISWO.

De WISWO (Werkgroep voor Interpretatief Sociaal Wetenschappelijk Onderzoek, zoals de kwalitatieve onderzoekers zich gezamenlijk noemden) werd daarna ook nog een broedplaats voor ontwikkeling en beoordeling van onderzoeksaanvragen in de werkgemeenschapstructuur van NWO, als onderdeel van de methodologenclub (heden NOSMO). Elk jaar konden de methodologen een stuk of vier projecten selecteren en de kwalitativo's beoordeelden mee! Het proces van uitwerken, verbeteren en beoordelen van aanvragen moest in de werkgroepen worden voorbereid, waarvoor SISWO weer de administratieve ondersteuning leverde.

Net toen het erop ging lijken dat de onderzoekers de dienst gingen uitmaken in NWO, moest alles anders worden. 'Kwaliteit door concurrentie' werd het motto, voor NWO maar ook voor de universiteiten onderling en binnen de universiteiten, voor faculteiten en studierichtingen. Het gehele proces werd ondersteund en gestimuleerd door de reeds begin jaren tachtig in gang gezette en door nieuwe ronden verhoogde bezuinigingen. Uiteindelijk hebben die ook SISWO gesloopt. De NWO-werkgemeenschapstructuur verdween, dus werden de werkgroepen minder belangrijk. Medewerkers krijgen geen tijd meer voor samenwerking en ontwikkeling. Alles wordt uitgedrukt in punten en voor de meeste activiteiten krijg je geen punten of uren meer. Daarmee werd de basis onder SISWO, de landelijke samenwerking van vakgenoten, sluipenderwijs weggeslagen. Er werd nog wel wat gedaan, een tijdschrift als KWALON

werd bijvoorbeeld opgericht. Maar uiteindelijk werd het instituut niet meer gefinancierd. Daarmee kwam in 2005 ook een einde aan de jarenlange ondersteuning van KWALON. SISWO is niet echt dood, het is omgezet in een klein instituut dat zich bezighoudt met het onderzoek van sociaal beleid. Wij wensen haar een gouden toekomst toe.

Fred Wester